



Helt färsk statistik från Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) över söktrycket till lärosäten och utbildningar bekräftar att Högskolan i Borås ligger väl till i ett jämförande perspektiv. Med 1,5 förstahandsökande per antagen, kanske något lägre än vad vi räknat med, tillhör vi det övre skiktet av lärosäten med ett brett utbildningsutbud. Måttet har varit synnerligen viktigt i de diskussioner som förts om de långsiktiga förutsättningarna för enskilda lärosäten i en situation då antalet 20-åringar under de kommande åren kommer att bli allt färre. Vikten av många förstahandsökande för att klara utbildningsuppdraget har framhållits. Ett konstaterande är att problematiken inte alls har någon framskjuten plats i den nya regeringens resonemang om utbildningsplatser. Här påtalas istället betydelsen av att utbildning bedrivs i hela landet för att det stora utbildningsbehov som finns ska kunna tillgodoses.

UKÄ har nu slutfört cykeln med utvärdering av utbildningsprogram som ger kandidat-, magister- eller masterexamen. Fokus i utvärderingsmodellen har varit på studenternas resultat mätt genom granskning av studenternas kunskaper, visade i de avslutande examensarbetena, när de mål som är uppsatta för utbildningen. Totalt har 2 092 utbildningar utvärderats och för vårt lärosäte handlar det om 36 utbildningar. Sammantaget är vårt resultat bra. Vi fick som många andra bedömningen bristande kvalitet på flera av våra ingenjörsutbildningar. Åtgärder har nu vidtagits. Några utbildningar har avvecklats, möjligheten till dubbelexamina har tagits bort och kvalitetsförbättringar har genomförts i det utbud av ingenjörsutbildningar som kvarstår. Ett mycket gott arbete är genomfört och jag räknar med att vi kommer att få bedömningen hög kvalitet i den omprövning som nu sker. Av de 36 utvärderade utbildningarna vid högskolan har fyra fått bedömningen mycket hög kvalitet; psykologi, modedesign, pedagogiskt arbete och distriktssjuksköterskeutbildningen. Bra! Men det borde, och hade, varit ännu fler och ännu bättre om inte bedömargrupperna i några fall lagt sig på en närmast oppnåelig nivå för att ge bedömningen mycket hög kvalitet.

Utvärderingsystemet har varit omdiskuterat. Det har ifrågasatts om det är kvalitetsdrivande och om systemet svarar mot rimliga krav på rättvisa. Bristen på kalibrering mellan olika utbildningar har varit ett bekymmer och det handlar om brist på rättvisa eftersom lärosätenas utbildningsutbud är olika. Och inte blir det bättre av att mycket hög kvalitet innebär tilldelning av kvalitetsmedel. Det finns också före-

REKTORS BREV

November 2014

språkare för systemet som tagit fasta på att fokus är på resultat och inte på förutsättningar och processer, vilket uppfattas som positivt jämfört med tidigare system.

Men nu sker en förändring. Den 1 december överlämnar regeringens utredare Harriet Wallberg ett förslag till nytt system för kvalitetsutvärdering. Ett system som innefattar ett mycket aktivt arbete från lärosätena själva i bedömningar av utbildningarnas kvalitet. Grundbulten i systemet är att lärosätena ska visa att de har ett kvalitetsutvärderingssystem som svarar mot höga krav på systematik, som är kvalitetsdrivande och som fångar att studenterna uppnår förväntade resultat. Sannolikt kommer regeringen att överlämna till UKÄ att med utgångspunkt från utredarens förslag förfina och färdigställa förslaget och därefter tillämpa modellen i den kommande utvärderingscykeln som kommer att starta 2016 och vara en sexårsperiod. En omständighet i sammanhanget är att regeringens utredare numera är universitetskansler.

På UKÄ förbereds nu också för utvärdering av landets samtliga forskarutbildningar. Utvärderingen kommer att avse ämnen, vilket å ena sidan är bra eftersom alla utbildningar behandlas på samma sätt och ställs mot varandra, å andra sidan är det något knepigt för oss och alla andra högskolor eftersom vi sökt och fått rättigheter för området. En poäng för ansökan och tillstånd var att området skulle vara unikt och nydanande. Det är viktigt att kommande utvärderingar ändå beaktar detta och ser till kopplingarna mellan olika ämnen inom ett område; till exempel textil materialteknik, textilt management och textil- och modedesign inom området textil och mode.

Forskarutbildning för oss över till forskning och glädjande information. Vi genomförde för några veckor sedan uppföljning av användningen av de tio procent eller 170 timmar som nydisputerade erhållit för att dels skriva en vetenskaplig artikel, dels en ansökan riktad till någon forskningsfinansierare. Det var riktigt bra seminarier med redovisningar av mycket hög kvalitet, hög aktivitetsnivå, med många goda idéer och planer, och med en rad intressanta resultat. Det bådar gott för fortsättningen. Totalt omfattade satsningen 21 medarbetare.

Vetenskapsrådet har publicerat det så kallade fördelningsunderlaget för 2015. Här framgår antalet publikationer och medelcitering fördelat per lärosäte. Det går givetvis och det ska diskuteras huruvida antalet publikationer och citeringsfrekvens är mått på forskningens kvalitet och

huruvida den använda databasen är av tillräckligt bra kvalitet. Jag avstår från den diskussionen nu utan nöjer mig med att konstatera att antalet publikationer från Högskolan i Borås registrerade i årets fördelningsunderlag ökat med drygt 27 procent. Den totala ökningen av antalet publikationer var drygt sex procent. Vi är det lärosäte som ökar mest. Även medelciteringen ökar kraftigt. Det är viktigt att samtidigt framhålla att vi talar om små volymer i förhållande till helheten och de stora lärosätena. Vår andel är 0,4 procent, men det förklarar ändå inte den positiva utvecklingen. Fördelningsunderlaget har legat till grund för kvalitetsomfördelning av fakultets- och basanslag, och utfallet har således haft direkta ekonomiska konsekvenser. Vi har tidigare år tappat medel, 2015 hade vi sannolikt fått medel. Nu blir det ändå inga sådana eftersom regeringen valt att stryka kvalitetsomfördelningen i budgetpropositionen för 2015. Om det är för gott återstår att se.

Budgetpropositionen för 2015 överlämnades till riksdagen den 23 oktober. I stort råder det, enligt det som redovisats så här långt, samma förutsättningar för oss som gällt tidigare både vad avser medel till utbildning och forskning. Emellertid gäller att regeringen kommer att fördela 5 000 nya permanenta platser i regleringsbrevet, så vårt takbelopp kommer att höjas om vi tilldelas nya platser. Av de 5 000 platserna avser 3 250 lärarutbildning och vård, och vi har återkopplat till departementet att vi är beredda ta vårt ansvar och genomföra mer utbildning inom de båda områdena. Men vi vill också ha del av de 3 250 fria platserna. Vår prioritering är att få fler designplatser. I en debattartikel tillsammans med Elin Lydahl, TEKO, och Johan Trouve, Västsvenska handelskammaren argumenterar jag för 100 nya platser, vår tilldelning är idag 66 platser. Det är ett rättmätigt krav med tanke på den faktiska omfattningen på vår verksamhet och vad vi åstadkommit. Det är också av stort nationellt intresse och värde att vår utbildning inom textil och mode ges goda förutsättningar. För forskningsanslaget gäller att nya medel kommer att tillföras 2016. En ökning av fakultetsanslagen med 300 miljoner planeras och då bör rimligtvis konstnärlig forskning vid de tre lärosäten som idag har rättigheter att examinera på forskarnivå få samma typ av förstärkning som tilldelats den nya fusionerade konstnärliga högskolan i Stockholm. Vi vässar argument och penna.

Vårt miljöledningssystem har varit föremål för omcertifiering. En omcertifiering innebär en ingående granskning av att vi, sedan certifieringen för snart tre år sedan, arbetat med kontinuerliga förbättringar. Vi fick behålla vårt certifikat, och inte bara det, revisorerna var mycket positiva till hur hållbarhetsarbetet utvecklats vid högskolan. Jämfört med för tre år sedan då vi certifierades har engagemanget i organisationen och medvetenheten bland studenter och medarbetare ökat och fördjupats. Revisorerna möter idag vid möten och intervjuer en helt annan inställning till hållbarhet. Till detta kommer den systematik som finns i arbetet och den flora av aktiviteter som genomförs för att uppmärksamma vikten av hållbarhet. Givetvis fanns också

saker som är bristfälliga och där vi kan vara bättre. Vi tar till oss synpunkter och kritik i vårt fortsatta utvecklingsarbete.

En av de positiva aktiviteter som revisorerna nämnde var Days of Knowledge. Tillsammans med Sparbanksstiftelsen Sjuhärad och Swedbank Sjuhärad genomfördes en dag för att uppmärksamma forskningen på högskolan och under trevliga och högtidliga former dela ut Stiftelsens forskningsbidrag 2014 till forskare vid högskolan. Temat för dagen var hållbar utveckling och blev en manifestation för hållbarhet. Dagen inleddes med en uppskattad föreläsning av Maria Wetterstrand och avslutades med en catwalk som visade upp "Kläder du inte visste fanns" under ledning av konferencier Lotta Ahlvar. Visningen var en repris på succén från Almedalen i somras. Ett av plaggen i visningen var den vackra gula klänning som framställts av återvunna bomullsfibrer. En världssensation där forskare inom Smart Textiles bidrar med kunskaper.

Den gula klänningen visades också upp när Kronprinsessan Victoria besökte högskolan i slutet av förra veckan. Kronprinsessan Victoria besökte både Smart Textiles Showroom och Handelslabbet, och deltog i ett forskarcafé där forskning om hållbar utveckling i en bred bemärkelse presenterades. Under besöket intogs vegetarisk lunch i den fantastiska gamla matsalen på Simonsland. Jag hade själv inte möjlighet att vara med under besöket men har förstått att det blev en lyckad dag. Det var en nöjd kronprinsessa som lämnade Borås och även landshövdingen var nöjd, det var han som övertygade hovet om att Högskolan i Borås verkligen var värt ett besök. Tänk så rätt han har!

På aktivitetslistan sedan förra styrelsemötet finns också två Humboldtseminarier. Temat för seminarierna denna fjärde omgång är akademiskt ansvar. Det har varit två mycket givande seminarier med bra inledningar och uppföljande diskussioner. Vid det andra seminariet, som glädjande nog var mycket välbesökt, medverkade Agneta Stark, tidigare rektor på Högskolan i Dalarna tillsammans med Lennart Olausson, tidigare rektor på Malmö högskola, och gav perspektiv på universitets och högskolors betydelse genom att relatera till lagstiftning, ideal och utvecklingslinjer. Seminarierna är inspirerande och det stora intresset visar på vikten av att föra diskussioner kring vår verksamhet och våra centrala och olösliga problem.

Själv har jag medverkat på den så kallade VA-dagen som genomförs i anslutning till Vetenskap & Allmänhets årsmöte. Jag var med i en panel som diskuterade innebörden av Responsible Research and Innovation (RRI). Huvudfrågan är helt enkelt vem som bestämmer vad som är ansvarsfull forskning och vilka konsekvenserna är av de gränser som dras. Ett trivialt sätt att formulera frågan är hur mycket onyttig forskning som allmänheten är betjänt av och kan acceptera. En fråga är vem som vet vilken forskning som är onyttig. För övrigt genomförs i veckan i Vetenskap & Allmänhets regi, finalen i Forskar Grand Prix. Vår repre-

sentant i finalen var Kamran Rousta och han kom tvåa. Han var, när vi genomförde vår deltävling i Borås, bäst på att presentera sin forskning på fyra minuter. Kamrans forskning behandlar vår roll i avfallshanteringsystemet.

Ett ytterligare seminarium som jag gärna vill nämna är "Toppresterande lednings- och arbetsgrupper". Seminariet var en del i det forskningsstrategiska samarbetet med Högskolan i Skövde och genomfördes först på Högskolan i Skövde och dagen efter hos oss. Skillnaden var att i Skövde var före detta förbundskaptenen i handboll Bengt "Bengan" Johansson huvudattraktionen medan före detta förbundskapten i ishockey Conny Evensson hade den rollen i Borås. Jag hade förmånen att vara moderator på seminariet i Borås och leda den avslutande paneldebatten som naturligt nog handlade om vad olika typer verksamheter kan lära av varandra och på vilket sätt forskning kan bidra för att utveckla ett gott ledarskap. Jag tycker det blev en givande eftermiddag och jag tycker att Conny Evensson var en mycket trevlig bekantskap; ödmjuk, underfundig, underhållande och med en genomtänkt ledningsfilosofi som framgångsrikt praktiserats i en rad mer eller mindre svårstyrda organisationer såsom Svenska landslaget, Färjestad och Frölunda.

Oktober har också varit en månad fylld av resor och då inte bara till Stockholm. Det började med en resa till Bryssel tillsammans med företrädare för forskargruppen Prehospital och akutvård i högteknologisk miljö, som gav ett seminarium under rubriken "Multi- and interdisciplinary Research in Emergency and Prehospital Care for the Benefit of Patients and Society" i Vinnovas lokaler i Sverigehuset. Närmare tio personer från fem olika medlemsländer hade hörsammat inbjudan. Jag tror att de var rätt imponerade av det som de fick veta och höra.

Mina resor fortsatte med ett besök i Skottland där jag deltog i ett seminarium i Edinburgh tillsammans med närmare 15 rektorskollegor och under ledning av Universitetskanslern. På University of Edinburgh genomfördes ett heldagsseminarium kring ledning och styrning av universitet tillsammans med akademiska ledare från ett antal brittiska och skotska universitetet. Vi lever under delvis skilda förutsättningar men utmaningarna är desamma – att utveckla starka och konkurrenskraftiga utbildnings- och forskningsmiljöer. På plats i Edinburgh var bland annat Chricton Lang prorektor på University of the Highlands and Islands (UHI), så vi fick också tillfälle att resonera något kring vårt samarbete. Veckan efter besökte för övrigt Gary Campbell, dekanus för Teaching and learning vid UHI, Borås, för diskussioner om områden och projekt inom vilka vi kan samarbeta.

Min tredje resa gick till Shanghai med huvudsyftet att bekräfta och diskutera en utvidgning av samarbetet med Shanghai University for Science and Technology. Under mitt korta besök i världens kanske största stad hann jag också med att träffa ett stort antal av våra studenter som är

i Shanghai under läsåret. De flesta följer programmet Affärsinformatik med inriktning mot internationell marknadsföring och IT (IMIT). Jag var också på University of Shanghai där ett framtida samarbete kan utvecklas inom området biblioteks- och informationsvetenskap.

I Stockholm har jag varit av många olika anledningar. Möten som en del i mitt uppdrag som ordförande i Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF) styrgrupp för Forum för bibliotekschefer, seminarium kring arbetsgivarfrågor, Arbetsgivarcollegiets årsmöte, SUHF-konferens om internationalisering och SUHF:s förbundsårsamling. Frågor på agendan på förbundsårsamlingen var bland annat nya system för utvärdering av utbildning, forskarutbildning och forskning. Det senare är ett uppdrag som Vetenskapsrådet har tilldelats och ett förslag kommer att presenteras före årsskiftet. Kritiken är skarp från den referensgrupp från SUHF som följer arbetet.

På förbundsårsamlingen medverkade utbildningsminister Helena Hellemark Knutsson och presenterade kortfattat regeringens politik och budgetpropositionens inriktning vad gäller högre utbildning och forskning. Medverkade gjorde också Harriet Wallberg som presenterade sitt kommande förslag till system för utbildningsutvärdering. På förbundsårsamlingen hölls också val. Ny ordförande från 2015 efter Pam Fredman, rektor vid Göteborgs universitet, är Helen Dannelun, rektor vid Linköpings universitet. Pam, som varit ordförande i sex år, har i mycket stor utsträckning bidragit till den gynnsamma utveckling SUHF haft och den ökade betydelse som rektorernas och förvaltningschefernas samlade röst fått. Det är ett stort ansvar som vilar på Helen att ta vid och utveckla arbetet vidare. Som ny medlem i styrelsen, ett mycket hedrande uppdrag, ska jag bistå efter bästa förmåga.

Jag har nu genomfört personalmöten för enheten Verksamhetsstöd och för de tre akademierna. Det är viktigt att ha möjlighet att minst en gång per termin medverka på personalmöten och tala om förutsättningar, planer och strategier. Den nya organisationen tar successivt form. I dagarna fattar akademicheferna beslut om uppdragen som sektionschefer. Med avdelningschefer inom enheten Verksamhetsstöd som blir alltmer vana vid sina nya uppdrag och med sektionschefer på plats går den nya organisationen in i nästa fas. En strukturförändring av det slag som vi genomfört är mödosam, men jag är helt övertygad om att vi med den nya organisationen lagt en grund för fortsatt gynnsam utveckling av högskolan.

Vänliga hälsningar



Björn Brorström
Rektor